

- внесення обґрунтованих пропозицій щодо підвищення ефективності виконання бюджетної програми.

За підсумками дослідження стану внутрішнього контролю визначається рівень ефективності та дієвості функціонуючої системи внутрішнього контролю щодо попередження та недопущення в подальшому правопорушень.

Таким чином, чітке й детальне визначення усіх процедур, пов'язаних з розробленням, затвердженням та реалізацією заходів бюджетної програми, поряд із налагодженням надійної системи внутрішнього контролю за виконанням програм дасть змогу значно підвищити ефективність реалізації бюджетних програм і тим самим зекономити бюджетні кошти.

Література:

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року» від 24 травня 2005 р N 158-р // <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

к.е.н. Понікаров В.Д.

Харківський національний економічний університет

Судово-економічна експертиза: практичний аспект

Сучасний розвиток України характеризується високим рівнем тінізації її економіки та криміналізацією суспільства, що потребує використання різних форм спеціальних економічних знань для викриття та дослідження правопорушень у фінансово-господарській діяльності підприємницьких структур.

Сьогодні в українському законодавстві виокремлені три форми використання спеціальних економічних знань, а саме: участь спеціаліста-економіста під час виконання слідчих дій; проведення ревізії фінансово-господарської діяльності на вимогу правоохоронних органів; проведення судово-економічної експертизи. Використання тієї чи іншої форми спеціальних знань залежить від конкретних обставин, визначається характером та складністю господарських, цивільних та кримінальних справ.

Судово-економічна експертиза є найбільш відпрацьованою формою використання спеціальних економічних знань. Необхідно зазначити, питання розвитку судово-економічної експертизи в умовах ринку були розглянуті в працях таких вітчизняних вчених як М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Г.Г. Мумінової-Савінової, М.І. Камлика, та багатьох інших. Однак в роботах зазначених вчених увага приділялась здебільшого теоретичним аспектам проведення судово-економічної експертизи. При цьому питання практичного характеру розглядалися фрагментарно.

Тому метою дослідження є виокремлення недоліків в проведенні судово-економічної експертизи та розробка шляхів їх вирішення.

Результати дослідження показали, що проблеми проведення судово-економічної експертизи перш за все стосуються її інформаційного забезпечення. Так, враховуючи те, що експертна діяльність має подвійний характер: юридичний за функціями та джерелами

формування, та спеціальний науковий – за характером знань, які використовуються при її здійсненні, можна стверджувати, що її ефективність багато в чому залежить від стану правової системи нашої держави. А одним з основних принципів, яким повинна відповідати правова система будь-якої країни є несуперечливість. Цей принцип в нашій державі часто порушується, і це навіть закріплено в чинному законодавстві. Так, норма пункту 4.4 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» № 2181 від 21.12.2000 р. [1] дає вказівку всім органам, у тому числі судовим, на чітку користь вирішувати спірні питання. А це суперечить статті 129 Конституції України [2], яка проголошує основною засадою судочинства рівність усіх учасників судового процесу. Хоча ця норма Закону № 2181 [1] не стосується діяльності експертів економістів, які зобов'язані надавати чіткі об'єктивні висновки, але така ситуація може призвести до певних колізій між висновками експертизи та рішеннями суду. Тобто, поліпшення якості судово-економічних експертиз, на думку автора, багато у чому пов'язано з правовою реформою в нашій країні.

Крім того, потребує покращення й інформаційна база проведення судово-економічних експертиз. Так, головними об'єктами проведення економічних досліджень, що надаються експерту, є облікові документи та реєстри, а також різні форми звітності. Згідно з пунктом 2 статті 3 Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.99 р. «фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку» [3].

Як свідчить аналіз кримінальних справ з економічних злочинів [4], які надходять до лабораторії судово-економічних досліджень Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса, біля двох третин з них пов'язано з ухиленням від сплати податків. І в цих справах основним видом доказів є податкова звітність сформована за даними податкового обліку. А це суперечить пункту 2 статті 3 Закону № 996 [3]. Для вирішення зазначеної проблеми автором пропонується поєднати принципи системи бухгалтерського обліку з принципами податкового законодавства. Крім того, автор підтримує думку А.О. Селіванова в питанні проведення правової експертизи нормативно-правових актів, особливо тих, що стосуються питань оподаткування, фінансово-кредитних операцій, операцій з цінними паперами судовими експертами, економістами-бухгалтерами за фахом [5].

Враховуючи те, що сучасний етап розвитку економічної експертизи характеризується розробкою додаткових до традиційних методик, розширенням кола осіб та установ, за зверненням яких проводяться дослідження, вдосконалювати також слід і методичне забезпечення судово-економічної експертизи. На думку автора, в нових сучасних експертних методиках повинні відображатися: особливості організації бухгалтерського обліку в окремих підприємницьких структурах, виявлення недоліків у постановці обліку та контролю; нові способи скоєння злочинів, для виявлення яких необхідно проводити економічні експертизи; компетенції судових експертів кожного виду; об'єкти дослідження при вирішенні конкретних експертних завдань; методи дослідження певних документів з метою вирішення конкретних завдань; програми з використання комп'ютерної техніки в експертних дослідженнях.

Таким чином, враховуючи все вищезазначене, необхідно окреслити, що вдосконалення практики проведення судово-економічної експертизи повинно починатися з її інформаційного та методичного забезпечення.

Література:

1. Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» № 2181-III від 21.12.2000 р. // Все про бухгалтерський облік, 2005. – № 21. – С. 5-32.
2. Конституція України // Відомості ВВР України. – 1996. – № 30. – С. 381 - 418.
3. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" № 996 від 16.07.99р // Урядовий кур'єр. – 1999. – 1 вересня.
4. Камлик М.І. Судова бухгалтерія: Підручник. – К.: Атіка, 2000. – 325 с.
5. Селіванов А.О. Проблеми Запровадження в судовому процесі правової експертизи як умови досягнення об'єктивного і обґрунтованого судового рішення // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. Зб. наук. практ. Матеріалів. – Харків: Право, 2002. – С.167-170.

Тинкован Ю.В., к.е.н. Ковтуненко К.В.

Одеський національний політехнічний університет

Особливості обліку розрахунків з контрагентами на торговельному підприємстві

Розрахунки з контрагентами є важливий складовий поточної фінансової діяльності будь-якого торговельного підприємства.

Контрагент – це кожна із сторін в договорі по відношенню один до одного.

Облік розрахунків з контрагентами на торговельному підприємстві є важливим елементом у системі бухгалтерського обліку. З урахуванням особливостей діяльності торговельних підприємств основними завданнями цього обліку є:

- формування повної й достовірної інформації про стан розрахунків;
- забезпечення інформацією, необхідної внутрішньому й зовнішньому користувачам бухгалтерської звітності ;
- контроль за дотриманням договірних форм розрахунків з контрагентами;
- контроль за станом дебіторської й кредиторської заборгованості;
- своєчасне звірення розрахунків з дебіторами й кредиторами для виключення простроченої заборгованості;
- контроль за виконанням плану по джерелах надходження товарів;
- контроль виконання договірних зобов'язань контрагентами по кількості (обсягу), асортиментам, якості, строкам поставок товарів;
- контроль за вірним визначенням кількості, якості, цін, вартості товарів, що надійшли, своєчасне і якісне оформлення документів на ці товари;
- контроль за своєчасним і повним оприбуткуванням товарів (що надійшли);